

Broj: Ž-BL-06-112/25
Dana: 16.05.2025. godine

Broj preporuke: P-127/25

GRAD TUZLA
Gradsko vijeće
ZAVNOBIH-a br. 11,
75 000 Tuzla

Udruženje „Ne diskriminacija – ne mobing“
Mustafe Hukića 33,
75 000 Tuzla

PREPORUKA

povodom žalbe Udruženja „Ne diskriminacija – ne mobing“ Tuzla

UVOD

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine primila je dana 20.02.2025. godine žalbu Udruženja „Ne diskriminacija – ne mobing“ iz Tuzle (u daljem tekstu: podnosioci žalbe), povodom ostvarivanja prava iz oblasti lokalne samouprave.

Žalba je u Instituciji Ombudsmena razmatrana u okviru odredi Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o Ombudsmenu),¹ te međunarodnih standarda ljudskih prava propisanih konvencijama koje se direktno primjenjuju u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine.

POSTUPAK ISTRAGE

Podnosioci žalbe navode da su građani Tuzle dovedeni u neravnomjeran položaj u odnosu na građane i građanke drugih gradova u BiH, jer ne mogu birati svoje predstavnike u savjete mjesnih zajednica kako je to propisano odredbama člana 96. Statuta Grada Tuzle, da je ovo osnovno demokratsko načelo propisano i odredbom Ustava BiH, da je Gradsko vijeće Grada Tuzla usvojilo Statut Grada Tuzle u maju 2021. godine, da je rok za donošenje odluke o uređivanju izbornog procesa za mjesne zajednice šest (6) mjeseci, da je taj rok prošao još krajem 2021. godine, ali da odluka nije donesena, što predstavlja čist primjer kršenja propisa od strane zakonodavnog tijela koje je isti i usvojilo. Podnosioci žalbe dalje navode da su vijećnici na vanrednoj sjednici donijeli odluku kojom nalažu Komisiji za statutorna pitanja da napravi prijedloge izmjena ovih članova u cilju oduzimanja demokratskog prava građana da biraju i budu birani u mjesnu zajednicu, te da se povjerenička mjesta dijele kao plijen političkih partija koje su osvojile mandate u vijeću. Takođe navode da je ovakvim postupanjem Gradskog vijeća prekršen Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH, zbog čega građani i građanke mjesnih zajednica Tuzle ne mogu da odlučuju o poslovima značajnim za život i rad na području mjesne zajednice na kojoj žive, da postavljeni povjerenici ne znaju ništa o mjesnoj zajednici u kojoj su postavljeni, da iako *de iure* mjesne zajednice imaju svojstvo pravnog lica *de facto* je stvar potpuno različita, jer nemaju pečat i ne mogu istupati kao pravni subjekt, što znači da ne mogu aplicirati na grantove za razvoj niti realizovati inicijative, da nema povratnih informacija i odgovora na zahtjeve i prijedloge građana, da nemaju

¹ Službene glasnik Bosne i Hercegovine broj: 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06

svoja sredstva, ne mogu odlučivati i učestvovati u odlučivanju o urbanističkom planu, što za posljedicu ima mnoštvo novoizgrađenih zgrada koje nemaju adekvatan broj parking mjesta i ometaju protok zraka, kao i da građani u slučaju nezadovoljstva ne mogu smijeniti članove Savjeta mjesne zajednice. Konačno navode da su se više puta obraćali vlastima putem nevladinih organizacija, pojedinih vijećnika i Parlamenta FBiH, ali bez rezultata.

Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine obratila se Gradskom vijeću Grada Tuzla, dana 26.02.2025. godine, tražeći izjašnjenje na navode žalbe.

U izjašnjenju odgovorne strane od dana 07.04.2025. g., navedeno je, u osnovnim crtama, da je Gradsko vijeće Tuzla na sjednici održanoj 30.01.2025. g. donijelo Odluku o pristupanju promjeni Statuta Grada Tuzle, da je usvojeni nacrt izmjena upućen u javnu raspravu, da do omogućavanja uslova za održavanje izbora u mjesnim zajednicama Gradsko vijeće Tuzla bira i razrješava članove savjeta mjesnih zajednica, te da organizacija direktnih izbora u mjesnim zajednicama zahtjeva značajna finansijska sredstva koja Grad Tuzla trenutno nije u mogućnosti osigurati.

Podnosioci žalbe u komentaru od 05.05.2025. g., ističu da ostaju pri iznesenim navodima iz žalbe, da grupa građana koji hoće da se aktiviraju u svojim zajednicama i na taj način doprinesu njihovom razvoju to ne mogu učiniti iz razloga što ova vlast ne želi da provede Statutom propisane izbore, dok građani drugih gradova o kojima se poštuju Statuti to svoje pravo ostvaruju već dugi niz godina, da je na ovaj način građanima oduzeto pravo da biraju i da budu birani u organe mjesne zajednice, da se nastavlja nedemokratska praksa postavljanja članova mjesnih zajednica kao čisti politički plijen, da Grad Tuzla već godinama ima na kraju godine milionske suficite iz razloga što ne realizuju planirane projekte, jer se sredstva ne troše namjenski, što utiče na ostvarivanje osnovnih demokratskih načela.

RELEVANTNO ZAKONODAVSTVO

Ustav Bosne i Hercegovine²

član II stav 1.

"Bosna i Hercegovina i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda."

Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine³

član 1.

"1. Ombudsmen za ljudska prava BiH je nezavisna institucija uspostavljena u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je zajamčeno posebno Ustavom BiH i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija BiH, njenih entiteta i distrikta Brčko, u skladu sa odredbama ovog Zakona."

član 2.

"1. Institucija će razmatrati predmete koji se odnose na slabo funkcionisanje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od strane bilo kojeg organa vlasti u BiH."

2. Institucija će djelovati po prijemu žalbe ili ex officio."

VII – Obaveza saradnje sa Ombudsmenom

"Organi vlasti dužni su da Instituciji pruže odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole."

U vrijeme istrage ombudsmen ima pristup bilo kojem organu vlasti u cilju provjere traženih informacija, obavljanja ličnih razgovora i razmatranja potrebnih spisa i dokumenata."

² "Анеке IV Општег оквирног споразума за мир у БиХ

³ "Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 32/00, 19/02, 35/04, 32/06

Ombudsmenu ne smije biti odbijen pristup spisima ili administrativnim dokumentima ili drugim dokumentima koji se tiču aktivnosti ili djelatnosti koja je pod istragom, bez prejudiciranja odredbi člana 28. ovog zakona."

X – Preporuke

član 32.

"Ombudsmen može dati preporuke organima vlasti u BiH."

Ustav Tuzlanskog kantona

VI OPĆINSKA I GRADSKA VLAST

Član 64

Građanima se jamči pravo na lokalnu samoupravu.

Član 67

U ostvarivanju svojih nadležnosti grad će prvenstveno:

a) osigurati uslove za poštivanje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i aneksima Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Ustavom Federacije i Aneksu na Ustav Federacije, zakonima Federacije, ovim Ustavom, kantonalnim zakonom, statutom grada i drugim gradskim propisima;

Član 68

Građani imaju pravo da, u skladu sa zakonom i statutom općine ili grada, osnivaju i druge oblike mjesne samouprave.

Statut Grada Tuzla

Član 96

(Izbori za Savjet mjesne zajednice)

(1) Savjet mjesne zajednice biraju građani sa područja mjesne zajednice, demokratskim putem, na neposrednim i tajnim izborima.

(2) Svaki birač, koji ima opće biračko pravo i nalazi se centralnom biračkom spisku u mjesnoj zajednici u kojoj se vrše izbori, može birati i biti biran u Savjet mjesne zajednice.

(3) Mjesto i vrijeme održavanja izbora za savjete mjesnih zajednica, organi za sprovođenje izbora, sredstva potrebna za sprovođenje izbora, način utvrđivanja i proglašavanja rezultata izbora, kao i druga pitanja u vezi sa izbornim procesom za savjete mjesnih zajednica uređuju se odlukom Gradskog vijeća,

NALAZ I MIŠLJENJE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA

Institucija Ombudsmena ustanovljena je između ostalog u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, kako je to predviđeno članom 1. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava.

U konkretnom slučaju, nesporno je da se ne organizuju i ne provode izbori za članove savjeta mjesnih zajednica na području Grada Tuzle, te da se članovi biraju na prijedlog klubova vijećnika političkih subjekata, kao i da Grad Tuzla ovakvo postupanje pravda nedostatkom finansijskih sredstava.

Pored činjenice da su podnosioci žalbe učinili vjerovatnim da navod o nedostatku sredstava ne stoji, Ombudsmeni na ovom mjestu ukazuju na uobičajen standard relevantnih međunarodnih tijela za zaštitu ljudskih prava i posebno Evropskog suda za ljudska prava, da javni organi ne mogu koristiti nedostatak finansijskih sredstava kao opravdanje za neizvršavanje svojih obaveza predviđenih konvencijama.⁴

⁴ Vidi npr. presudu u predmetu Kunić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, objavljena u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj 38/18

Konkretnije, uz članu 3 Evropske konvencije o lokalnoj samoupravi navedeno je da:

1. Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost lokalnih vlasti da, u granicama zakona, reguliraju i rukovode znatnim dijelom javnih poslova, na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.
2. Ovo pravo lokalne vlasti će vršiti putem savjeta i skupštine, sastavljenih od članova izabranih na slobodnim izborima, tajnim glasanjem, na bazi neposrednog, opšteg, za sve jednakog biračkog prava, a koji (savjeti odnosno skupštine) mogu da imaju izvršne organe koji su im odgovorni. Ovo pravo neće ni u kome smislu derogirati zborove građana, referendum ili bilo koji drugi oblik neposrednog učešća građana u odlučivanju – tamo gdje su oni predviđeni Statutom.

Institucija Ombudsmena je preventivni mehanizam zaštite osnovnih prava i sloboda građana, koja su propisana ustavom, zakonima, ali i međunarodnim konvencijama na čije se provođenje država obavezala. Otklanjanje povreda prava u saradnji Institucije Ombudsmena i organa na koji su preporuke naslovljene predstavlja najefikasniji i najbezbolniji način sprječavanja i ispravljanja eventualnih nepravdi, prije nego nastupi nepovratna šteta. Time se ujedno garantuje da neće doći do skupih i dugotrajnih sudskih procesa za zaštitu i ostvarivanje pojedinačnih prava, koji mogu predstavljati daleko veće opterećenje za sve strane u postupku, za razliku od postupka pred Institucijom Ombudsmena koji je prilagođen specifičnim okolnostima svakog pojedinačnog slučaja.

Uzimajući u obzir navedeno, Ombudsmeni za ljudska prava su utvrdili da je postupanje nadležnih organa Grada Tuzla u suprotnosti sa citiranim načelima lokalne samouprave, zaštićenih između ostalog i Ustavom Tuzlanskog kantona, pa u skladu sa ovlaštenjima iz člana 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine upućuju:

PREPORUKU

Gradskom vijeću Tuzle

- da bez odlaganja preduzme mjere iz svoje nadležnosti radi organizacije izbora za članove savjeta mjesnih zajednica u skladu sa članom 96 Statuta Grada Tuzla, članovima 64 i 68 Ustava Tuzlanskog kantona i članom 3 Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, kako je detaljnije obrazloženo u nalazima iz ove Preporuke;
- da u roku od 30 dana, od dana prijema, dostave Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine informacije o mjerama preduzetim na realizaciji ove Preporuke.

U skladu sa članom 33. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova Preporuka se dostavlja i podnosiocima žalbe.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine:

Nives Lukić

Dr Nevenko Vranješ

Dr Jasminka Džumhur